

Др Јасна Влајић-Поповић

Научни саветник у Институту за српски језик САНУ, Кнез-Михаилова 36/І, Београд

jasna.vlajic@isj.sanu.ac.rs

Рођена 22. октобра 1956. у Београду. Удата, једно дете (Петар 1990).

1979 Дипломирала на Филозофском факултету у Београду, Група за класичне науке.

1981 Дипломирала на Филолошком факултету у Београду, Група за англистику.

1983 Запослила се у Институту за српски језик САНУ као сарадник етимолошког одсека, где је ангажована на изради *Етимолошког речника српског језика*.

1986 Магистрирала на Филозофском факултету у Београду („Досадашње стање етимолошке обрађености грчких позајмљеница у српскохрватском језику“ – ментор проф. др Љиљана Црепајац).

1998 Докторирала на Филолошком факултету у Београду („Историјска семантика глагола ударања у српскохрватском језику“ – ментор акад. Павле Ивић).

1998 Изабрана у звање научни сарадник.

2003 Изабрана у звање виши научни сарадник.

2008 Изабрана у звање научни саветник.

Бави се српском и словенском етимологијом кроз проучавање појединих речи (*андрога, арзан, батати / ботати / бутати, бедак, бишка, борина, бутур, врт, гегати се, гумати, дули / дулован, запат, катава, каталка / катарка, катати / котити, коравица, коса, косити, котва, кулача, лепећур / липаћур, лузати, лупар, новац, оловина, паламудити, патити / испаштати, порез, проптати, сампас, сневирам се, сполузати се, спрат, татош* итд.) или одређених тематских целина (грецизми, германизми, експресивни глаголи, глаголи ударања, именице које значе ‘ред’, екстралингвистички фактори етимолошких истраживања) са посебним акцентом на семантичком аспекту етимолошких истраживања; у последње време нарочито се занима за случајеве лажне алоглотије. Аутор је тридесетак одредница у *Огледној свесци* Етимолошког одсека Института за српски језик САНУ (1998) и више стотина одредница *Етимолошког речника српског језика* (2003, 2006, 2008). Њена библиографија броји преко осамдесет јединица (монографије, радови, резимеи, прикази, хронике).

Учествовала на преко тридесет научних скупова у земљи и иностранству (углавном по позиву).

Члан Етимолошке комисије при Међународном славистичком комитету.

Члан редакције часописа *Јужнословенски филолог*.

САРАДЊА НА ДРУГИМ ПРОЈЕКТИМА:

– Национални пројекат „Интердисциплинарно истраживање културног и језичког наслеђа Србије и израда мултимедијалног интернет портала *Појмовник српске културе*“ (од 2011. године, у сарадњи са Етнографским институтом САНУ).

– Међународни српско-словеначки билатерални пројекат „Дијалекатска лексика српског и словеначког језика – компаративни аспект“ (2012–2013).

УЧЕШЋЕ НА НАУЧНИМ СКУПОВИМА:

- Славистички конгреси (Краков 1998, Љубљана 2003, Охрид 2008)
- Балканолошки конгреси (Софија 1989, Солун 1994, Тирана 2004)
- међународни скупови у земљи и иностранству (Загреб 1987, Беч 1991, Ниш 1992, Суботица 1995, Софија 1996, Краков 1996, Софија 1998, Брно 1999, Краков 2001, Брно 2005, Брно 2008, Јекатеринбург 2009; Љубљана 2010; Москва 2011; Брно 2011; Београд 1986, 1991, 1992, 2001, 2005, 2006, 2007, 2008, 2010, 2011).

РАЗНО:

- добитник награде за изузетне резултате постигнуте у реализацији пројекта „Етимолошка истраживања српског језика и израда *Етимолошког речника српског језика*“, за период 2002-2003, на основу одлуке Министарства науке Републике Србије од 26. 10. 2004;
- приносник за Србију у међународној публикацији *Bibliographie linguistique / Linguistic bibliography*, Leiden / Boston (досад објављена годишта 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005-2008, 2009, 2010, 2011);
- члан Комисије за избор у звања при Министарству науке Републике Србије (од октобра 2010);
- рецензент једне монографије и неколико радова за часописе *Јужнословенски филолог*, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику*, *Зборник Матице српске за славистику*;
- уредник библиографије часописа *Јужнословенски филолог* (у периоду 1984-1987);
- студијски боравци у радионицама словенских етимолошких речника (Љубљана 1984, 1985; Краков 1987; Брно 2009).

Библиографија

МОНОГРАФИЈЕ:

- 1) Етимолошки одсек Института за српски језик: *Огледна свеска*, Библиотека Јужнословенског филолога, н.с. књ. 15, Београд 1998, (уредник Павле Ивић; аутори: М. Бјелетић, Ј. Влајић-Поповић, П. Ивић, А. Лома, Б. Сикимић, С. Петровић), L + 99 стр.
- 2) Влајић-Поповић, Ј.: *Историјска семантика глагола ударања у српском језику (преко етимологије до модела семасиолошког речника)*, Библиотека Јужнословенског филолога, н. с. књ. 21, Београд 2002, 424 + табела (резиме на енглеском: 385–396).
- 3) *Етимолошки речник српског језика*, Прва свеска, *а-аш* (Српска академија наука и уметности, Одељење језика и књижевности, Одбор за етимолошки речник; Институт за српски језик САНУ, Етимолошки одсек; уредник А. Лома; аутори: М. Бјелетић, Ј. Влајић-Поповић, А. Лома, С. Петровић; сарадници: М. Вучковић, М. Ђокић), Београд 2003, 257 стр.
- 4) *Етимолошки речник српског језика*, Друга свеска, *ба-бд* (Српска академија наука и уметности, Одељење језика и књижевности, Одбор за етимолошки речник; Институт за српски језик САНУ, Етимолошки одсек; уредник А. Лома; аутори: М. Бјелетић, Ј. Влајић-Поповић, М. Вучковић, М. Ђокић, А. Лома, С. Петровић), Београд 2006, 289 стр.

- 5) *Етимолошки речник српског језика*, Трећа свеска, *бе-бј* (Српска академија наука и уметности, Одељење језика и књижевности, Одбор за етимолошки речник; Институт за српски језик САНУ, Етимолошки одсек; уредник: А. Лома; аутори: М. Бјелетић, Ј. Влајић-Поповић, М. Вучковић, А. Лома, С. Петровић), Београд 2008 [2009], 365 стр.

РАДОВИ И ПРИКАЗИ:

- 1) Влајић-Поповић, Ј.: Српскохрватско *паламидити* ‘брбљати, обмањивати’, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XXIX/2, Нови Сад 1986, 162–165.
- 2) Влајић-Поповић, Ј. / Boryś, W.: Srpskohrvatsko dijalekatsko *duli* ‘nedozreli’, *dulovān* ‘buđav’, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XXIX/1, Нови Сад 1986, 87–90.
- 3) Влајић-Поповић, Ј. / Boryś, W.: Iz reliktnе praslovenske leksike u srpskohrvatskim dijalektima I, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XXX/1, Нови Сад 1987, 95–109.
- 4) Влајић-Поповић, Ј. / Boryś, W.: Iz reliktnе praslovenske leksike u srpskohrvatskim dijalektima II, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XXXI/1, Нови Сад 1988, 23–35.
- 5) Влајић-Поповић, Ј.: Neki procesi nastajanja termina, *Terminologija – načela, normiranje, usaglašavanje rada* (Zbornik radova sa istoimenog savetovanja održanog novembra 1986. u Narodnoj biblioteci Srbije), Beograd 1988, 119–125.
- 6) Влајић-Поповић, Ј.: [Хроника] Први југословенски научни скуп о етимологији, *Јужнословенски филолог* XLIV, Београд 1988, 113–115.
- 7) Влајић-Поповић, Ј. / Boryś, W.: Iz reliktnе praslovenske leksike u srpskohrvatskim dijalektima III, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XXXII/1 Нови Сад 1989, 13–23.
- 8) Влајић-Поповић, Ј. / Sikimić, B.: [Резиме] Some additional facts about lexical contacts between the Balkan languages, *Sixieme Congrès International d'Études du Sud-Est Européen, Résumés des Communications, Linguistique*, Sofia 1989, 87.
- 9) Влајић-Поповић, Ј. / Sikimić, B.: Some additional facts about lexical contacts between the Balkan languages, *Balkanica* XXI, Beograd 1990, 251–257.
- 10) Влајић-Поповић, Ј.: Sh. *ârzān, arzòvan, rzān*, *Јужнословенски филолог* XLVI, Београд 1990, 63–68.
- 11) Vjelečić, M. / Vlaјић-Поповић, Ј.: Etimološki problemi nekih ekspresivnih glagola kretanja, *Wiener Slavistisches Jahrbuch* 37, Wien 1991, S. 127–134.
- 12) Влајић-Поповић, Ј.: [Хроника] Словенска етимологија – стогодишњица смрти Ф. Миклошича, Беч 30. 9. – 1. 10. 1991., *Јужнословенски филолог* XLVII, Београд 1992, 187–189.
- 13) Vjelečić, M. / Vlaјић-Поповић, Ј.: On Serbo-Croatian verb *gegati se* ‘to stagger’, *Балканско езикознание/Linguistique balkanique* XXXVI/2, Софија 1993 [1994] 93–99.
- 14) Влајић-Поповић, Ј.: Један семантички помак код експресивних и ономотопејских глагола: ‘ударати’ → ‘јести’, *Научни састанак слависта у Вукове дане* XXI/2, Београд 1993, 125–132.

- 15) Влајић-Поповић, Ј.: Латинско–српска лексикографија, *Задужбина* VI/21, Београд 1993, стр.5.
- 16) Влајић-Поповић, Ј.: Семантика у решавању једног етимолошког проблема, *Научни састанак слависта у Вукове дане* XXII/2, Београд 1994, 185–191.
- 17) Влајић-Поповић, Ј.: Сх. кулача ‘врста колибе’, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XXXVII, Нови Сад 1994, 131–136.
- 18) Vlajić-Popović, J.: [Резиме] Semantic Evolution of Some Greek Loans in Serbo-Croatian, *Septieme Congrès International d'Études du Sud-Est Européen, Communications*, Athenes 1994, 176.
- 19) Влајић-Поповић, Ј.: [In memoriam] Франце Безлај, *Јужнословенски филолог* L, Београд 1994, 281–283.
- 20) Влајић-Поповић, Ј.: Германизми у говорима југоисточне Србије, *Говори призренско-тимочке области и суседних дијалеката – Зборник радова са научног скупа*, Ниш – Београд 1994 [1995], 445–456.
- 21) Влајић-Поповић, Ј.: О неким псеудогрецизмима у српскохрватском, *Јужнословенски филолог* LI, Београд 1995, 197–202.
- 22) Влајић-Поповић, Ј. / Бјелетић, М.: Словенска етимолошка лексикографија и нови етимолошки речник српскохрватског језика, *Задужбина* VIII/31, Београд 1995, 5.
- 23) Влајић-Поповић, Ј.: [Приказ] Alemko Gluhak, *Hrvatski etimološki rječnik*, Zagreb 1993, *Јужнословенски филолог* LI, Београд 1995, 338–347.
- 24) Vlajić-Popović, J.: Semantic Evolution of Some Greek Loans in Serbo-Croatian, *Zeitschrift für Balkanologie* 32/1, Wiesbaden 1996, 109–116.
- 25) Влајић-Поповић, Ј.: Сх. татош ‘митско биће које наводи градоносне облаке’, *Лексичке позајмљенице – Зборник радова са скупа „Стране речи у српском језику са освртом на исти проблем у језицима националних мањина“*, Суботица – Београд 1996, 191–198.
- 26) Влајић-Поповић, Ј.: Сх. Оловина ‘старинско пиће налик пиву’, *Кодови словенских култура. Храна* 2, Београд 1997, 163–169.
- 27) Бјелетић, М. / Влајић-Поповић, Ј. / Лома, А.: Нивои етимолошке анализе и сегментација одреднице у Етимолошком речнику српскохрватског језика, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XL/1, Нови Сад 1997, 9–19.
- 28) Влајић-Поповић, Ј.: Од сумњиве потврде до прихватљиве етимологије, *Српски језик* III, Београд 1998, 57–63.
- 29) Влајић-Поповић, Ј.: Семантика као критеријум у формирању етимолошког гнезда, *Prasłowiańszczyzna i jej rozpad*, Warszawa 1998 [1999], 255–267.
- 30) Влајић-Поповић, Ј.: Редак дијалекатски глагол из југоисточне Србије: *сневирам се* и сл., *Наш језик* XXXIII, Београд 1999 [2000], 108–115.
- 31) Vlajić-Popović, J.: Some Slavic Etymologies Reconsidered – Formal and Semantic Guidelines, *Studia etymologica Brunensia* 1, Praha 2000, 191–199.
- 32) Vlajić-Popović, J.: [Приказ], *Prasłowiańszczyzna i jej rozpad*, Kraków 1998, *Лингвистичке актуелности* I/1, Београд 2000, 28–33.

- 33) Vlajić-Popović, J.: [Приказ] V. Vinja, Jadranske etimologije, Zagreb 1998, *Лингвистичке актуелности* I/2, Београд 2000, 56–59.
- 34) Vlajić-Popović, J.: [Приказ] J. Stanislav, Slovenský juh v stredoveku I., Bratislava 1999, *Лингвистичке актуелности* I/3, Београд 2000, 33–35.
- 35) Vlajić-Popović, J.: [Приказ] J. Marvan, Jazykové milénium – slovanská kontrakce a její český zdroj, Praha 2000, *Лингвистичке актуелности* I/4, Београд 2000, <http://main.amu.edu.pl/~sipkadan/la.htm>
- 36) Влајић-Поповић, Ј.: Алоглотија или идиоглотија – још једном о с.-х. *гимати* ‘јести, ждерати’, *Јужнословенски филолог* LVI (Споменица П. Ивића), Београд 2000 [2001], 211–226.
- 37) Влајић-Поповић, Ј.: [Хроника] Научни скуп: *Dzieje Słowian w świetle leksyki*, Międzynarodowa Sesja Naukowa poświęcona pamięci Profesora Franciszka Sławskiego, Kraków 17-18. maj 2001., org. Uniwersytet Jagielloński, Polska Akademia Umiejętności, Polska Akademia Nauk, *Јужнословенски филолог* LVII, Београд 2001, 123–127.
- 38) Vlajić-Popović, J.: On the etymology of S.-Cr. *lupar* ‘limpet, Patella coerulea’: Idioglossy or Alloglossy. *Балканско езикознание / Linguistique balkanique* XLI/1, Софија 2001 [2002], 77–85.
- 39) Влајић-Поповић, Ј.: С.-х. *кòса* ‘dorsum montis; clivus, montis genus’, *Јужнословенски филолог* LVIII, Београд 2002, 29–40.
- 40) Влајић-Поповић, Ј.: Да ли је јсл. **vьrtь* ‘hortus’ (ипак) домаћа реч? *Dzieje Słowian w świetle leksyki*, Kraków 2002, 493–501.
- 41) Бјелетић, М. /Влајић-Поповић, Ј.: Имплицитна и експлицитна семантичка објашњења у етимолошком речнику (на примеру *Етимолошког речника српског језика*), *Зборник Матице српске за славистику* 63, Нови Сад 2003, 29–43.
- 42) Влајић-Поповић, Ј.: %ПриказЅ Вредан допринос проучавању грецизама на Балкану: Мито Аргировски, *Грцизмите во македонскиот јазик*, Скопје 1998, 314 стр., *Јужнословенски филолог* LIX, Београд 2003, 217–222.
- 43) Влаич-Попович, Ј.: К реконструкцији трећег псл. омонима **kosa* ‘aggregatio erosionis fluminis; promontorium’, *Етимологија* 2000-2002, Москва 2003, 52–61.
- 44) Влајић-Поповић, Ј.: Не(пре)позната континуанта псл. **рѣтати* (**pytati*) на словенском југу, *Rocznik Slawistyczny* LIV, Kraków 2004, 23–35.
- 45) Vlajić-Popović, J.: The ways of suffering in the Balkans: *patior* and *πάσχω* intertwined, *Balkanica* XXXIV, Beograd 2003 [2004], 119–142.
- 46) Vlajić-Popović, J.: [Резиме] The ways of suffering in the Balkans: *patior* and *πάσχω* intertwined, *IXe congrès international d' études sud-est européennes – Résumés*, Tirana 2004, 93–94.
- 47) Влајић-Поповић, Ј. / Петровић, С.: Неки методолошки проблеми у изради прве свеске Етимолошког речника српског језика. *Живот и дело академика Павла Ивића*. Зборник радова са трећег, међународног, научног скупа, одржаног 17-19. септембра 2001, Суботица – Нови Сад – Београд 2004 [2005], 141–148.
- 48) Влаич-Попович, Ј. : Срхр. *испòстити* : *испáтитати* – граматичен или етимологичен дублет? (оше веднџ за грчкия производ на срѣб. *pàтити*, бѣлг. *pàтя*), *Бѣлгарски език* LI/4, Софија 2004 [2005], 83–88.

- 49) Влајић-Поповић, Ј. [Приказ]: Wiesław Boryś, Czakawskie studia leksykalne. Dziedzictwo prasłowiańskie w słownictwie czakawskim, Instytut Sławistyki PAN, Warszawa 1999, 185 p. (Język na pograniczach 21), *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* XLVII/1-2, Нови Сад 2004 [2005], 499–503.
- 50) Влајић-Поповић, Ј.: Лексичка породица *батати / ботати / бутати* ‘ударати и сл.’ – деривација, семантика, етимологија, *Јужнословенски филолог* LXI, Београд 2005 [2006], 57–93.
- 51) Влајић-Поповић, Ј.: Од изолованог хапакса до новог елемента у постојећем систему, *Ad fontes verborum*. Исследования по етимологии и исторической семантике. К 70-летию Жанны Жановны Варбот, Москва 2006, 69–76.
- 52) Влајић-Поповић, Ј.: С.-х. *порез* ‘vectigal, tributum’ – етимолошко-семантичка анализа, *Научни скуп слависта у Вукове дане* 35/1, Београд 2006, 441–449.
- 53) Влајић-Поповић, Ј.: Да ли се иза псеудохунгаризма крије псл. **butarь/*buturь/*butyrь?* *Studia etymologica Brunensia* 3, Praha 2006, 413–426.
- 54) Влајић-Поповић, Ј. С.-х. *самнас* ‘pastio sine pastoribus’ у штокавском и словенском контексту, *Годишњак Филозофског факултета у Нишу* 8, Ниш 2006, 75–87.
- 55) Влаич-Попович, Ј.: С.-хорв. *бор, борина* ‘долина’: реликт или инновација?, *Етимологија* 2003-2005, Москва 2007, 26–37.
- 56) Влајић-Поповић, Ј. [Приказ]: France Bezljaj, *Zbrani jezikoslovni spisi* I-II, Uredila Metka Furlan, Ljubljana 2003, LXII + 1-689, XII + 693-1572 (*Zbirka Filologica et linguistica*), *Јужнословенски филолог* LXIII, Београд 2007, 267–276.
- 57) Влајић-Поповић, Ј.: Срп. дијал. *катава* – пример етимолошког лавиринта, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* 50, Нови Сад 2007, 121–130.
- 58) Влајић-Поповић, Ј.: Псл. **kotiti/*katati* и **kotь / (*)*katь* – трагови *-a-* вокализма на словенском југу, *Словенска етимологија данас*, Београд 2007, 67–82.
- 59) Влајић-Поповић, Ј.: [Резиме] Једна реч између више различитих тумачења, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 37, Београд 2007, 15.
- 60) Бјелетић, М. / Влајић-Поповић, Ј.: Екстралингвистички фактори у етимолошким истраживањима, *Зборник Матице српске за славистику* 73, Нови Сад 2008, 57–70.
- 61) Влајић-Поповић, Ј.: Срп. *бедак* – једна реч између више значења и неколико тумачења, *Научни састанак слависта у Вукове дане* 37/1, Београд 2008, 405–418.
- 62) Влајић-Поповић, Ј.: Proto-Slavic **koty*, *-ъve* ‘anchor’, ‘cat’ or something else?, *Studia etymologica Brunensia* 6, Praha 2009, 377–388.
- 63) Влајић-Поповић, Ј.: Да ли је *котва* књижевна и(ли) народна реч? *Научни састанак слависта у Вукове дане* 38/1, Београд 2008, 277–286.
- 64) Влаич-Попович, Ј.: [Резиме] Об означених етажа в славянских языках, *Этнолингвистика. Ономастика. Этимология*. (Материалы международной научной конференции), Екатеринбург 2009, 48–50.
- 65) Влајић-Поповић, Ј.: Грецизми у српском језику (осврт на досадашња и поглед на будућа истраживања), *Јужнословенски филолог* LXV, Београд 2009, 377–405.
- 66) Влајић-Поповић, Ј. / Бјелетић, М.: Павле Ивић као покретач савремених етимолошких истраживања српског језика, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* 52, Нови Сад 2009 [2010], 67–75.

- 67) Влајић-Поповић, Ј.: Шта се може (с)пратити на спрат, *Српски језик* 15/1-2, Београд 2010, 157–176.
- 68) Влајић-Поповић, Ј.: Порекло новца, *Јужнословенски филолог* 66, Београд 2010, 159–181.
- 69) Vlajić-Popović, J.: The Bulg. бѝшка ‘sow, swine’ revisited, *Балканско езикознание / Linguistique Balkanique* XLIX/1–2, Sofia 2010, 105–112.
- 70) Влајић-Поповић, Ј.: [Резиме] Српска етимологија између дијахроније и дијалектологије. *Грамматика и лексика у словенским језицима*. Зборник сажетака. Нови Сад /Београд 2010, 58–59.
- 71) Влајић-Поповић, Ј.: [Резиме] Псл. **p(r)etro* ‘таван(ица)’, ‘грета’, ‘сушара’ или ‘остава’, *Praslovanska dialektizacija v luči etimoloških raziskav. Ob stoti obletnici rojstva akademika Franceta Bezljaja. Povzetki referatov*. Ljubljana 2010, 47–48.
- 72) Влајић-Поповић, Ј.: [Приказ] Radoslav Večerka a kolektiv [Eva Havlová, Irena Janyšková, Helena Karlíková] *K pramenům slov. Uvedeni do etymologie*. Praha, Nakladatelstvo Lidové noviny 2006, 356. *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LIII/1, Нови Сад 2010 [2011], 211–216.
- 73) Влајић-Поповић, Ј.: [Резиме] Грецизми у српским народним говорима, *Современая славистика и научное наследие С.Б. Бернштейна*. Тезиси докладов международной научной конференции, 15-17 марта 2011 г., 205–206.
- 74) Бјелетић, М. / Влајић-Поповић, Ј.: [Хроника] Скуп посвећен етнолингвистици, ономастици и етимологији, *Зборник Матице српске за филологију и лингвистику* LIII/2, Нови Сад 2010 [2011], 211–215.
- 75) Влајић-Поповић, Ј.: Грецизми у српским народним говорима – на територији Војводине, *Јужнословенски филолог* LXVII, Београд 2011, 197–216.
- 76) Влајић-Поповић, Ј.: [In memoriam]: Ева Хавлова (5. јули 1929 – 2. април 2010), *Јужнословенски филолог* LXVII, 2011, 273–277.
- 77) Влајић-Поповић, Ј.: Српска етимологија између дијахроније и дијалектологије, *Грамматика и лексика у словенским језицима*, Нови Сад / Београд 2011, 323–336.
- 78) Влајић-Поповић, Ј.: Бетацизам, *Српска енциклопедија* Том I, књ. 2, 108–109, Београд 2011.